

عنوان مقاله:

جایگاه حفاظتی *Nepeta crispa* Willd.، یک گونه گیاهی انحصاری از ایران

محل انتشار:

نشریه طبیعت ایران، دوره 9، شماره 2 (سال: 1403)

تعداد صفحات اصل مقاله: 8

نویسندگان:

کیوان صفی خانی - استادیار پژوهش، بخش تحقیقات منابع طبیعی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان همدان، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، همدان، ایران،

زیبا جم زاد - استاد پژوهش، موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

عادل جلیلی - استاد پژوهش، موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

محمد مهرنیا - استادیار پژوهش، بخش تحقیقات منابع طبیعی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان لرستان، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، خرم آباد، ایران

خلاصه مقاله:

گونه *Nepeta crispa* Willd. با نام محلی مفرح، گیاه علفی چندساله متعلق به تیره نعنا (Lamiaceae) است. رویشگاه های این گونه انحصاری ایران در کوه الوند در بخش مرکزی استان همدان و ارتفاعات گرین در مرز بین استان های همدان و لرستان، در دامنه ارتفاعی ۲۳۰۰ تا ۳۴۰۰ متر از سطح دریا قرار دارد. در این پژوهش، جایگاه حفاظتی این گونه انحصاری بر اساس معیارهای اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت (IUCN) و با استفاده از معیارهای میزان حضور، سطح تحت اشغال، اندازه جمعیت و کیفیت رویشگاه مشخص شد. براساس نتایج این پژوهش، گونه یاد شده «در بحران انقراض» قرار دارد. علاوه بر تغییر اقلیم و افزایش دما، عوامل جهانی در تغییر رویشگاه ها و شرایط زیستی گونه های گیاهی، برداشت بی رویه این گونه معطر، ایجاد گردشگاه های توریستی، چرای بی رویه و استخراج سنگ گرانیت از رویشگاه های این گونه، از سایر عوامل تهدید کننده آن محسوب می شوند. کاشت و تکثیر این گونه معطر و دارویی در باغ گیاهان دارویی بوعلی سینای همدان و ترویج فرهنگ کشت آن توسط روستاییان به جای برداشت بی رویه آن از طبیعت، همچنین نگهداری از بذر آن در بانک ژن منابع طبیعی ایران از اقدامات موثر در حفاظت خارج از رویشگاه این گونه بوده است. بذریاشی در رویشگاه های شناخته شده آن و مدیریت و حفاظت از این رویشگاه ها توسط سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور از برنامه های دارای اولویت در حفاظت درون رویشگاه این گونه به شمار می رود.

کلمات کلیدی:

گونه انحصاری، مفرح، تیره نعنا، در بحران انقراض

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2041540>

